



Ấn Phẩm Số 23-10 | TẠP CHÍ PHÁT HÀNH HÀNG THÁNG | 10/2023



WWW.TIENGNOICUALETHAT.VN

HIỂU KINH THÁNH MỘT CÁCH CÓ HỆ THỐNG [PHẦN I]

Phỏng theo bài viết của Eric Lyons

Chưa khi nào trong lịch sử loài người mà thông tin lại dễ dàng tiếp cận với số lượng lớn và phạm vi rộng như ở thế kỷ 21. Bạn muốn biết cha của Alexander Đại Đế (Alexander the Great) là ai? Chỉ cần vài giây với Google. Bạn muốn học cách chơi Rubik's cube điều luyện? Rất nhiều video hướng dẫn chi tiết đang chờ trên YouTube. Bạn muốn tra 10 bản dịch tiếng Anh khác nhau của Sáng Thế Ký 1:1? Có vô số trang web nghiên cứu Kinh Thánh hỗ trợ thực hiện tức thì. Rõ ràng, chưa bao giờ nhân loại có cơ hội tiếp cận nhiều thông tin như hiện nay.

Dẫu vậy, thật nghịch lý khi giữa "thời đại thông tin," nhiều người Mỹ (và có lẽ cả thế giới) lại **thiếu hiểu biết** về Kinh Thánh - cuốn sách quan trọng nhất. Theo khảo sát năm 2014 của Barna Research Group và American Bible Society, 88% các gia đình Mỹ có ít nhất một quyển Kinh Thánh, và 82% người trưởng thành tự nhận là có kiến thức trung bình hoặc cao về Kinh Thánh. Thế nhưng, có đến 46% người Mỹ (và 61% thuộc nhóm millennials) **không** đọc Kinh Thánh. Trong khi đó, 60% lại không biết 5 sách đầu tiên trong Kinh Thánh là gì (dù trong câu hỏi trắc nghiệm). Năm 2013, hơn 50% người Mỹ hoặc **không biết** Giăng Báp-tít có nằm trong nhóm 12 sứ đồ hay không, hoặc **nhầm tưởng** ông thuộc nhóm 12 (thực tế là không). Gần một nửa số millennials năm đó lại tưởng (hoặc không chắc) Sô-dôm và Gô-mô-rơ là... đôi vợ chồng! Thế nên, dù kho thông tin rộng mở, chúng ta đang chứng kiến sự thiếu hiểu biết đáng báo động về Kinh Thánh.

Nhằm góp phần giúp người đọc - dù là Cơ Đốc nhân lâu năm hay bạn hữu đang tìm hiểu đức tin - nắm bắt Kinh Thánh cách hệ thống hơn, loạt bài này sẽ tóm lược các nguyên tắc trọng yếu cần biết khi nghiên cứu Lời Chúa. Hy vọng rằng, chính các nguyên tắc này sẽ giúp chúng ta tiếp cận và diễn giải Kinh Thánh **cách công bằng, chính xác**, đồng thời "tra xét Kinh Thánh hằng ngày" (Công Vụ 17:11) để nhận lãnh sự sống phong phú mà Lời Ngài ban cho.

1. Hãy Công Bằng Với Kinh Thánh

Mỗi người chúng ta đều mong muốn được thấu hiểu. Khi một nhân viên thu ngân nói, "Tổng cộng của bạn là 34 đô 32 xu," anh ta kỳ vọng khách hàng hiểu đúng và thanh toán. Khi giáo viên cho cả lớp làm bài kiểm tra bất chợt, cô mong học sinh hiểu rõ yêu cầu và nghiêm túc hoàn thành. Tương tự, người biên tập báo hy vọng người đọc hiểu đúng nội dung bài viết, như cách anh ta cố gắng hiểu

đúng cuốn sách mà mình đang phê bình.

Kinh Thánh cũng vậy. Nó **xứng đáng** được chúng ta tiếp cận một cách trung thực, công bằng. Tiên tri Ê-sai đã cảnh báo thái độ "nghe mà không hiểu, xem mà không thấy" (Ê-sai 6:9), hay sứ đồ Phao-lô khuyên tín hữu phải "thận trọng," "khôn ngoan," và "hiểu rõ ý muốn của Chúa" (Ê-phê-sô 5:15-17). Xuyên suốt lịch sử, một số người cố tình bóp méo, vặn vẹo lời Kinh Thánh, nhưng điều đúng đắn nhất vẫn là đối xử với Kinh Thánh như chúng ta mong người khác đối xử với lời mình - "làm cho người như mình muốn người làm cho mình" (Ma-thi-ơ 7:12). Nghĩa là, **cần bắt đầu bằng sự vô tư**, không mặc định Kinh Thánh sai hay giả, cũng không xuyên tạc các tác giả, cho đến khi có bằng chứng chắc chắn chứng minh ngược lại.

Chính Simon Greenleaf, một giáo sư Luật nổi tiếng tại Đại học Harvard (thế kỷ 19), từng khẳng định trong cuốn *The Testimony of the Evangelists: The Gospels Examined by the Rules of Evidence* rằng, đối với các tài liệu cổ, "luật quy định cứ xem đó là thật cho đến khi có chứng cứ bác bỏ." Việc công bằng với Kinh Thánh cũng đồng nghĩa: **nếu** ai tìm thấy chỗ sai, cứ việc nêu; **nếu** không, hãy tôn trọng giá trị chân lý của nó.

2. Kinh Thánh Khẳng Định Chính Mình Được Thần Cảm

Hàng chục triệu cuốn sách đã ra đời, nhưng rất hiếm sách **dám** tuyên bố nó là Lời Đức Chúa Trời. Một số sách tôn giáo (hoặc "sách giáo khoa niềm tin") chỉ khẳng định vị trí "quan trọng" hoặc "dẫn dắt luân lý," chứ không nói chúng đến từ Đức Chúa Trời. Thật đáng ngạc nhiên khi nhiều người vẫn coi những sách ấy như "mặc khải thiên thượng," trong khi chính bản thân sách đó **chưa bao giờ** tự xưng là Lời Đức Chúa Trời. Ví dụ, trong các kinh sách Ấn Độ giáo, chỉ phần "Rig Veda" tuyên bố được "thần linh mặc khải," còn nhiều tài liệu khác (dẫu được sùng bái) không có lời khẳng định này.

Ngược lại, Kinh Thánh **nhiều lần** tuyên bố rõ ràng mình do Đức Chúa Trời soi dẫn. Câu nói "Đức Giê-hô-va phán," "Chúa phán cùng Môi-se" xuất hiện hàng chục lần trong Lê-vi Ký. Vua Đa-vít viết, "Thần của Đức Giê-hô-va đã phán trong tôi, Lời Ngài ở nơi lưỡi tôi" (2 Sa-mu-ên 23:2). Phao-lô cũng tuyên bố, "Cả Kinh Thánh đều được Đức Chúa Trời soi dẫn" (2 Ti-mô-thê 3:16-17).

Nếu thừa nhận sự hiện hữu của Đức Chúa Trời (với vô số bằng chứng hợp lý), hợp lẽ khi tin rằng Đấng toàn năng có thể: **Tự do chọn cách** để truyền đạt với con người. **Có năng lực** đảm bảo thông điệp đến với loài người (dù giới hạn về ngôn ngữ, văn hóa...). **Thật sự bày tỏ** những điều quan trọng nếu Ngài

muốn con người làm theo ý chỉ nào đó. **Phải rõ ràng** cho nhân loại biết đó là Lời Ngài, không để mọi người phải “đoán non đoán già.”

Tại sao điều này quan trọng? Bởi lẽ Kinh Thánh không chỉ cung cấp các câu chuyện; nó còn **đòi hỏi** người đọc phải tuân theo. Nó bảo chúng ta phải tránh tội lỗi, sống công bình, và cảnh báo hình phạt đời đời cho kẻ không vâng lời (Ga-la-ti 5:21; 2 Tê-sa-lô-ni-ca 1:6-9; Khải Huyền 21:8). Nếu sách đơn thuần do con người viết, **nó không có quyền** ra lệnh hay phán xử việc “sống hay chết” ở cõi vĩnh hằng. Người nghe hẳn sẽ hỏi, “Ông là ai mà bảo tôi phải sống thế này thế nọ?” Nhưng Kinh Thánh tuyên xưng: “Tôi (Kinh Thánh) là Lời của Đức Chúa Trời,” nên mới xứng đáng đòi hỏi sự phục tùng trọn vẹn.

3. Kinh Thánh Mang Thuộc Tính Của Một Quyền Sách Được Thần Cảm

Một cuốn sách chỉ vì **tuyên bố** là Lời Chúa thôi chưa đủ; cần **bằng chứng**. Nói cách khác, tuyên bố thần cảm là **điều kiện cần**, không phải **điều kiện đủ**. Các tác giả Kinh Thánh cũng **không** kêu gọi mọi người tin chỉ dựa vào lời khẳng định suông. Họ dám đối chất, mời gọi độc giả kiểm chứng. Phi-e-rơ viết: “Chúng tôi chẳng phải khéo bày đặt chuyện hoang đường... nhưng là **nhân chứng mắt thấy** sự oai nghi của Ngài” (2 Phi-e-rơ 1:16). Lu-ca thông tin Chúa Giê-su sống lại với “nhiều bằng cứ không chối cãi được” (Công Vụ 1:3). Cả Kinh Thánh khẳng định rằng đức tin nơi những điều được ghi chép phải dựa trên **bằng chứng xác thực**.

Vậy bằng chứng gì cho thấy Kinh Thánh đích thực là Lời Chúa? Dù bài viết này không đủ chỗ liệt kê tất cả, có thể tóm gọn trong một luận điểm bao quát: **các tác giả Kinh Thánh đã viết chính xác mọi điều về quá khứ, hiện tại, và cả tương lai**. Mọi sai sót trong sách do con người viết là điều tự nhiên, vì “phàm làm người, ai mà chẳng sai.” Nhưng nếu Đức Chúa Trời thật sự sắm vai “chủ biên,” Ngài dư sức đảm bảo nội dung truyền đạt không sai, cả về khía cạnh lịch sử, khoa học, địa lý, tiên tri... Nói cách khác, **Kinh Thánh đúng hết mọi chỗ** là dấu ấn tuyệt đối của quyền năng siêu nhiên. Bởi thế, chỉ duy nhất lời giải thích hợp lý là: có một Đấng Toàn Tri, Toàn Năng đã “giám sát” tiến trình biên soạn và mặc khải Kinh Thánh qua con người.

Khi chúng ta hiểu rằng Kinh Thánh là Lời Chúa, nó xứng đáng được tôn trọng tuyệt đối. Có người tôn sùng Shakespeare, ... thì lẽ nào chúng ta lại **không** tôn trọng Sách Thánh - Lời của Đấng Tạo Hóa? Giống như tác giả Thi thiên đã nói, ông trân quý “luật pháp Chúa hơn vàng ròng,” và “lòng tôi sợ hãi lời Chúa” (Thi-thiên 119:127,161). Chẳng lạ gì khi người Bê-rê “sốt sắng tra xét Kinh Thánh hằng ngày” (Công Vụ 17:11).

4. Cần Có Bản Dịch Kinh Thánh Đáng Tin Cậy

Nguyên bản Kinh Thánh được chép bằng Hê-bơ-rơ, A-ram, và Hy Lạp. Ai không biết những ngôn ngữ này ắt cần một bản dịch tốt. Chúng ta ai cũng hiểu sự quan trọng của phiên dịch trong kinh doanh, ngoại giao. Muốn hợp tác quốc tế trôi chảy, không thể chọn người dịch kém. Tương tự, **vấn đề sự sống và sự chết** được đặt ra khi Kinh Thánh tuyên bố “hãy chọn giữa phước và họa,” “giữa sự sống và sự chết” (Phục Truyền 30:19). Chúa Giê-su phán, “Ai nghe lời Ta... thì được sự sống đời đời” (Giăng 5:24). Mạng sống thuộc linh của chúng ta gắn bó mật thiết với việc **hiểu** Kinh Thánh. Thế nên, chất lượng bản dịch **vô cùng** quan trọng.

Các bản dịch thường có mức độ “sát nguyên bản” khác nhau:

- **Dịch “từng từ” (word-for-word):** Cố gắng bám sát cấu trúc và từ ngữ gốc.
- **Dịch “ý diễn ý” (thought-for-thought):** Lật tả ý tưởng, diễn đạt sao cho dễ đọc trong ngôn ngữ đương đại, dù ít bám cấu trúc nguyên gốc hơn.

Dịch “tự do” hoặc “paraphrase”: Thường diễn giải thoáng, đôi khi ngôn từ gần như “thông dịch” ý chính, mất đi nhiều tính gốc.

Đa số các bản dịch Kinh Thánh được làm cách nghiêm túc đều truyền tải được cốt lõi Tin Lành - cần làm gì để được cứu, cần làm gì để giữ đức tin - dù không hoàn hảo. Tuy vậy, khuyến nghị chung là nên dùng **bản dịch sát nghĩa** làm bản học chính, kèm một bản “ý diễn ý” hoặc “truyền tải tư tưởng” để bổ trợ, như ta sử dụng sách tham khảo hay chú giải.

Ví Dụ Về Bản Dịch Nguy Hại Tiềm Ẩn

Bản **New World Translation (NWT)** xuất bản bởi nhóm Chứng Nhân Giê-hô-va (Jehovah's Witnesses) là một ví dụ nổi bật. Họ chủ trương Chúa Giê-su **không phải** là Đức Chúa Trời, nên chỗ Kinh Thánh gốc dùng từ “worship” (thờ phượng) đối với Chúa Giê-su thì NWT **chuyển** thành “obeisance” (chỉ bày tỏ tôn kính chứ không thờ lạy). Hơn 30 lần proskuneo (thờ phượng) được dịch “worship” khi áp dụng cho Đức Chúa Trời, nhưng **mỗi khi** từ này áp cho Chúa Giê-su, NWT đều dùng “obeisance.” Điều này ảnh hưởng nghiêm trọng đến giáo lý về thần tính của Chúa Giê-su.

Nói thế không phải mọi bản dịch khác đều hoàn hảo; không hề có “bản dịch lý tưởng” tuyệt đối. Nhưng hầu hết những bản có uy tín vẫn chuyển tải chân lý cốt lõi. Chúng ta cần cẩn trọng lựa chọn bản dịch chính để đọc, học, thực hành.

5. Chia Nhỏ Kinh Thánh Để Xây Dựng Hiểu Biết

Hãy tưởng tượng một sinh viên vừa bước vào lớp học phức tạp, giáo sư dùng ngôn từ chuyên sâu, giáo trình khó hiểu. Sinh viên ấy hoảng loạn vì “chưa biết gì mà thầy nói chuyện cao siêu.” Lúc này, giải pháp là: **chậm lại, chia nhỏ kiến thức**, học từng bước, nắm các khái niệm nền tảng, rồi dần dần mới lắp ghép thành hiểu biết tổng thể.

Theo thống kê, 46% người Mỹ không đọc Kinh Thánh, 60% không biết đâu là 5 sách đầu của Kinh Thánh. Nghĩa là, nhiều người chẳng khác gì anh sinh viên kia. Họ cảm thấy “Kinh Thánh khó, mơ hồ.” Nhưng thực tế, họ **hoàn toàn** có thể học được, nếu có: Tấm lòng mở. Sự hướng dẫn về **những chân lý căn bản** trước khi đi sâu.

Chia Nhỏ Kinh Thánh

Kinh Thánh gồm 2 phần lớn: **Cựu Ước** (39 sách) và **Tân Ước** (27 sách).

Cựu Ước viết trong khoảng 1.100 năm (từ 1.500 TCN đến 400 TCN), bởi khoảng 32 tác giả, bao quát lịch sử 3.500 năm (từ Sáng Thế đến sau thời dân Giu-đa hồi hương khỏi Ba-by-lôn). Người ta thường chia Cựu Ước thành:

Sách Luật Pháp (Sáng Thế - Phục Truyền)

Sách Lịch Sử (Giô-suê - Ê-xơ-tê)

Sách Thi Ca (Gióp - Nhã Ca)

Sách Tiên Tri Lớn (Ê-sai - Đa-ni-ên)

Sách Tiên Tri Nhỏ (Ô-sê - Ma-la-chi)

Cựu Ước còn đề cập 2 hệ thống luật:

Luật Môi-se (dành cho dân Y-sơ-ra-ên; người ngoại bang muốn tuân giữ phải cải đạo gọi là “proselytes”).

Luật Tổ Phụ - thuật ngữ con người tạm đặt.

Luật này áp dụng trước khi Chúa ban Luật Môi-se, và song song cho dân ngoại.

Tân Ước viết trong khoảng 50 năm (50-100 SCN), bởi 8 tác giả. Thường chia 27 sách thành:

4 Sách Tin Lành (Ma-thi-ơ - Giăng) kể về đời sống Chúa Giê-su.

Sách Công Vụ (Lịch sử Hội Thánh buổi ban đầu, khoảng 30 năm đầu tiên).

Các Thư Tín (Rô-ma - Giu-đe).

Sách Khải Huyền (tiên tri, mặc khải về tương lai, về thời sau rốt).

Tân Ước chính là “Luật của Đấng Christ” (Ga-la-ti 6:2), áp dụng cho mọi người hôm nay, cả Do Thái lẫn dân ngoại (Ê-phê-sô 2:11-22). Giờ đây, chúng ta **không** còn sống dưới Luật Môi-se hay Luật Thượng phụ, mà sống dưới Tân Ước của Chúa Giê-su (Hê-bơ-rơ 9:14-17).

Tuy Cựu Ước và Tân Ước khác nhau về bối cảnh, đối tượng, nhưng tất cả gắn kết quanh một chủ đề xuyên suốt: **Kế hoạch cứu rỗi của Đức Chúa Trời qua Chúa Giê-su**. Từ lời hứa Mê-si trong Sáng Thế Ký 3:15 đến lời tiên tri cuối cùng của Ma-la-chi (3:1; 4:5) về Đấng dọn đường cho Chúa; tiếp theo là 400 năm “im lặng” của Kinh Thánh, rồi 4 sách Tin Lành (Ma-thi-ơ - Giăng) công bố “Chúa Giê-su đã đến.” Từ Công Vụ đến Khải Huyền lại khẳng định “Chúa Giê-su sẽ trở lại.” Cho nên, khi đọc Kinh Thánh, hãy nhớ: tâm điểm là **Chúa Giê-su** - Đấng Cứu Thế; ngày nay chúng ta được kêu gọi ăn năn, tin nhận và vâng lời Ngài (Công Vụ 2:38-39; Khải Huyền 22:17). (Còn tiếp...)

Bài viết sẽ tiếp tục ở Phần II, với các hướng dẫn sâu hơn để tiếp cận và áp dụng Kinh Thánh một cách hệ thống.

MỘT SẢN PHẨM PHÁT HÀNH HẰNG THÁNG CỦA VBI PRESS

Tổng Biên Tập: **Trần Hồng Ân**

Phó Biên Tập: **Nguyễn Thanh Tuấn**

MỌI ĐÓNG GÓP XIN LIÊN HỆ

lienhe@vbi.edu.vn

090-999-1033 – A. Tuấn

www.vbi.edu.vn